

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΗ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ**ΤΑΞΗ: Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ****ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 12/05/2020****ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: _____

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Εισαγωγικό σημείωμα

Η *Jacqueline de Romilly* (1913-2010) υπήρξε μια εξέχουσα ελληνίστρια της εποχής μας με διεθνή αναγνώριση. Αφιέρωσε τη ζωή της στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γραμματείας. Ήταν ομότιμη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Σορβόνης. Στο κείμενο που ακολουθεί η *Jacqueline de Romilly*, εμπνευσμένη από την αρχαιοελληνική σκέψη, καταθέτει την προσωπική της ματιά για την «ευτυχία».

Βλέποντας το φως

Πρώτα πρώτα πιστεύω ότι η ζωή είναι ωραία και αξίζει να την αγαπάμε. Αυτό δε σημαίνει πως όλα είναι τριανταφυλλένια. Όμως, με εντυπωσιάζει αρνητικά το ότι δεν επιδιώκουμε με πείσμα την ομορφιά της και τα αγαθά της. [...]

Πάντα υπάρχουν προβλήματα, η ζωή είναι δύσκολη. Οι χαρές ισοσταθμίζονται ή υπερφαλαγγίζονται από τις λύπες και δεν μπορούμε να τα έχουμε όλα. Όλα τα πάθη μάς εμπλουτίζουν αλλά επίσης μας φθείρουν. Δεν μπορούμε να κερδίσουμε σε όλα τα πεδία. Όσο για τα κοινωνικά προβλήματα καμία γενιά δεν τα απέφυγε. Όλες οι εποχές είναι εποχές αταξίας: πάντα περιμένουμε την ειρήνη και την ευημερία.

Μια μέρα κοιτούσα έναν βράχο γεμάτο φύκια που τον μισοσκέπαζε η θάλασσα. Καμμένα φύκια! Το κύμα ανέβαινε και κατέβαινε τραβώντας τα προς τα κάτω, στρίβοντάς τα, ξεκολλώντας τα σχεδόν, κι ύστερα αφήνοντάς τα χωρίς νερό. Ύστερα το κύμα ξανανέβαινε και, μόλις τα φύκια τινάζονταν μαζί του προς τα πάνω, ξανοίγονταν προς τη θάλασσα για μια στιγμή. Σκέφτηκα: έτσι είμαστε κι εμείς. Μας τραβάνε, αντέχουμε – κι αυτό συνεχίζεται επ' άπειρον, αλλά κάθε στιγμή μπορούμε να ξανανθίσουμε και να ανακτήσουμε δυνάμεις. Έτσι ήταν και η δική μου ζωή και παρ' όλα αυτά υπήρξα ευτυχισμένη. Ακόμα και σήμερα που έχω κάπως κουραστεί από τις έγνοιες, οι χαρές δε λείπουν.

Νομίζω πως οί Έλληνες με βοήθησαν να διατηρήσω αυτές τις χαρές. Είχαν το θάρρος να αγαπούν τη ζωή και την ευτυχία χωρίς να ωραιοποιούν τα πράγματα και χωρίς να αγνοούν τη σκληρότητα της ύπαρξης. Είκοσι πέντε αιώνες αργότερα τους οφείλουμε την επινόηση της τραγωδίας: το χαρακτηριστικό της τραγωδίας είναι η αναγνώριση της δυστυχίας ως καίριου κομματιού της ανθρώπινης κατάστασης. Οί Έλληνες έδει-

ξαν πως η καταστροφή απειλεί τον άνθρωπο, είτε είναι αθώος είτε είναι ένοχος. Έδειξαν ότι καμιά ανθρώπινη ευτυχία δε διαρκεί. Ο άνθρωπος ήταν γι' αυτούς ον «εφήμερο», «φάσμα σκιάς». Το διατυπώνουν άραγε καλύτερα από τον Σοφοκλή οι σημερινοί απελπισμένοι; Με τους στίχους του ο μεγάλος τραγικός περιγράφει, **αμείλικτα**, την ανθρώπινη **αστάθεια**: «Για τους ανθρώπους τίποτα δε διαρκεί, ούτε η έναστρη νύχτα, ούτε οι δυστυχίες, ούτε ο πλούτος: όλα μια μέρα, ξαφνικά, τελειώνουν. Κι έρχεται η σειρά ενός άλλου να ευτυχίσει προτού τα χάσει όλα κι αυτός».

Επιπλέον, ζούσαν μέσα στον πόλεμο και γνώριζαν τη φρίκη του. Η *Ιλιάδα* είναι ένα πολεμικό ποίημα όπου οι ήρωες πεθαίνουν, όπου οι ήρωες κλαίνε. Ο Ηρόδοτος και Θουκυδίδης είναι ιστορικοί που αφηγούνται πολέμους. Και τι πολέμους! Ο Θουκυδίδης δε διστάζει να δείξει τα πάθη που ξυπνά, στο εσωτερικό των πόλεων, αυτός ο «αφέντης με τους βίαιους τρόπους». Οι Έλληνες μου λένε ότι τα βάσανα των ανθρώπων είναι ίδια στο πέρασμα του χρόνου. Το αξιοθαύμαστο είναι η αγάπη τους για τη ζωή παρότι ήξεραν ότι η ανθρώπινη δυστυχία, που δε λείπει ποτέ από το πνεύμα, αποτελεί το τίμημα για κάθε χαρά. Κάθε χαρά συμπληρώνεται από μια λύπη.

Πιστεύω ότι αυτή η πεισματική προσκόλληση στην ευτυχία, εφόσον δεν είναι τυφλή, έχει εκθρέψει και ενισχύσει τη δική μου χαρά της ζωής, βοηθώντας με να επιζήσω στους ανέμους και στις πλημμύρες.

Εξάλλου, δεν ξεχνώ πως οι Έλληνες παρουσιάζουν αυτές τις χαρές της ζωής σαν απλές και αφελείς ανακαλύψεις. Οι Έλληνες δε ζούσαν σε μεγαλουπόλεις σαν τις δικές μας, ούτε χάνονταν σε τεράστια πλήθη. Οι πόλεμοί τους ήταν άγριοι αλλά σταματούσαν τον χειμώνα. Η ελληνική γη διατηρούσε την **αμόλυπτη** ομορφιά της. Και η ολοκαίνουρια λογοτεχνία τους ήταν γεμάτη ανθρώπινα πρόσωπα και ανέπαφες αρετές. Οι δυστυχίες της εποχής τους δεν πολλαπλασιάζονταν μέσω του Τύπου: έτσι αναδεικνυόταν η ουσία των πραγμάτων και διευκολυνόταν η απλή, καθημερινή ζωή. Χάρη στους Έλληνες την ανακαλύπτω όλο και καλύτερα.

Γι' αυτό μιλώντας για όσα πιστεύω, παραθέτω ονόματα ηρώων και στίχους ποιητών. Αυτοί οι ήρωες και οι στίχοι αποτελούν μέρος της ζωής μου. Είναι οι σύντροφοί μου, η «θεία κοινωνία» μου. Με βοηθούν να βρίσκω, κάθε μέρα, το θαύμα που ο σύγχρονος κόσμος τείνει να καταπνίγει μέσα μας.

Jacqueline de Romilly, *Τι πιστεύω*, εκδ. Πατάκη Πατάκη, μτφρ. Σ. Τριανταφύλλου.

Κ.Π. Καβάφης, Όσο μπορείς**Εισαγωγικό σημείωμα**

Το ποίημα γράφτηκε το 1913 και ανήκει στην ώριμη περίοδο της ποιητικής δημιουργίας του Κ.Π. Καβάφη. Εντάσσεται στα φιλοσοφικά (διδασκτικά) ποιήματά του.

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις
μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου,
μες στες πολλές κινήσεις κι ομιλίες.
Μην την εξευτελίζεις ππαίνοντάς την,
γυρίζοντας συχνά κι εκθέτοντάς την
στων σχέσεων και των συναναστροφών
την καθημερινήν ανοψία,
ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

Κ.Π. Καβάφης, Ποιήματα, τόμ. 1, Ίκαρος.

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να αποδώσετε περιληπτικά, χωρίς σχόλια, σε 50 – 60 λέξεις, το περιεχόμενο της 4ης και της 5ης παραγράφου του κειμένου I (Νομίζω πως οι Έλληνες ... από μια λύπη).

(μονάδες 15)

B. Ερώτημα 1ο

Σε καθεμιά από τις διατυπώσεις που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό **Σωστό** ή **Λάθος**, ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου I σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας στη β. διατύπωση με μία (1) αναφορά στο κείμενο.

- α.** Η Jacqueline de Romilly θεωρεί φυσιολογικό ότι οι άνθρωποι δεν αναζητούν επίμονα τις χαρές της ζωής.
- β.** Οι αρχαίοι Έλληνες αγαπούσαν τη ζωή χωρίς να εξωραΐζουν τις καταστάσεις.
- γ.** Στην αρχαία τραγωδία η δυστυχία αναγνωρίζεται ως σημαντικό μέρος της ανθρωπίνης ζωής.
- δ.** Οι αρχαίοι Έλληνες προβάλλοντας την ουσία των πραγμάτων διευκόλυναν την καθημερινή τους ζωή.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2ο

- α.** Να ερμηνεύσετε τη μεταφορά του τίτλου, έχοντας στο μυαλό σας το περιεχόμενο όλου του κειμένου.
- β.** Σε ένα μεγάλο μέρος του κειμένου η Jacqueline de Romilly χρησιμοποιεί το α' ενικό ρηματικό πρόσωπο. Για ποιο λόγο γίνεται αυτή η επιλογή;
- γ.** Στην 5η παράγραφο, η Jacqueline de Romilly επικαλείται μια αυθεντία. Να την εντοπίσετε και να εξηγήσετε τον ρόλο της.

Μονάδες 15 (5+5+5)

Ερώτημα 3ο

Να ξαναγράψετε τις ακόλουθες προτάσεις/ περιόδους λόγου του κειμένου Ι, αντικαθιστώντας καθεμιά από τις υπογραμμισμένες με έντονη γραφή λέξεις με μία (1) συνώνυμή της, χωρίς να αλλάζει το νόημα:

- α.** Με τους στίχους του ο μεγάλος τραγικός περιγράφει, αμείλικτα, την ανθρώπινη αστάθεια.
- β.** [...] ήξεραν ότι η ανθρώπινη δυστυχία, που δε λείπει ποτέ από το πνεύμα, αποτελεί το τίμημα για κάθε χαρά.
- γ.** Πιστεύω ότι αυτή η πεισματική προσκόλληση στην ευτυχία [...]
- δ.** Η ελληνική γη διατηρούσε την αμόλυντη ομορφιά της.

Μονάδες 10

Γ. Αξιοποιώντας κειμενικούς δείκτες, καθώς και τις παραινέσεις – συμβουλές που δίνει το ποιητικό υποκείμενο, να αναφέρετε και να εξηγήσετε ποιες συμπεριφορές και πράξεις των ανθρώπων κάνουν τη ζωή τους «ξένη και φορτική». Πώς, κατά τη γνώμη σας, θα μπορούσε ο άνθρωπος να μην «εξευτελίζει» τη ζωή του, διατηρώντας την αξιοπρέπειά του; Να γράψετε τις σκέψεις σας σ' ένα κείμενο δύο παραγράφων (150 – 200 λέξεις).

Μονάδες 15

Δ. Η συγγραφέας, αναφερόμενη στον πόλεμο, επικαλείται τον Θουκυδίδη: «Ο Θουκυδίδης δεν διστάζει να δείξει τα πάθη που ξυπνά, στο εσωτερικό των πόλεων, αυτός ο αφέντης με τους βίαιους τρόπους».

Με βάση την άποψη του Θουκυδίδη, να αναφερθείτε στις επιπτώσεις του πολέμου στη ζωή των ανθρώπων και να εξηγήσετε το πώς ο σύγχρονος άνθρωπος θα μπορέσει να νιώσει ευτυχισμένος στην καθημερινότητά του. Η απάντησή σας στα δύο ζητούμενα θα έχει τη μορφή άρθρου (350-400 λέξεις), που θα δημοσιευθεί στο σχολικό σας περιοδικό.

Μονάδες 30

Καλή επιτυχία!
Κώστας Στεφ. Ιωαννίδης